

Cel Programu Ochrony Środowiska

Powiatowy program ochrony środowiska jest realizacją ustawowego obowiązku organu wykonawczego Powiatu Strzeleckiego, a w powiązaniu ze Strategią Powiatu daje trwałą podstawę powiatowej strategii zrównoważonego rozwoju.

Program Ochrony Środowiska zgodnie z ustawą - *Prawo ochrony środowiska* określa, podobnie jak polityka ekologiczna państwa, w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na 4 lata, przy czym przewidziane w niej działania uwzględniają perspektywę kolejnych 4 lat.

Zgodnie z *II Polityką Ekologiczną Państwa* oraz *Programem Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego* w programie powiatowym przyjęto 3 etapy osiągania celów w zakresie ochrony środowiska:

- aktualny etap realizacji celów krótkookresowych (lata 2003÷2006),
- etap realizacji celów średniookresowych (lata 2003÷2010),
- etap realizacji celów długookresowych (strategicznych) w ramach *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Polski Do 2025 Roku*.

Powiatowy program sporządza organ wykonawczy powiatu, a uchwała rada powiatu. Z wykonania programów organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie powiatu.

Charakterystyka powiatu

Powiat strzelecki zajmuje powierzchnię 744km², co stanowi 7,9% powierzchni województwa i zamieszkały jest przez 85426 osób (31.12.2001r.), co stanowi również 7,9% ludności województwa. Średnia gęstość zaludnienia w powiecie odpowiada średniej wojewódzkiej (115 osób/km²) i jest nieznacznie niższa od średniej krajowej (124 osób/km²).

Tereny powiatu w sposób naturalny dzielą się na dwie główne jednostki. Część południowa, charakteryzująca się stosunkowo dobrymi glebami i niskim zalesieniem, jest zagłębieniem rolniczym Ziemi Strzeleckiej. Północna część powiatu, posiadając słabe gleby i zalesienie powyżej 60%, koncentruje się na przemyśle, którego ośrodkiem jest miasto Zawadzkie. Leżąca pośrodku gmina Strzelce Opolskie jest terenem przejściowym. Miasto powiatowe Strzelce Opolskie pełni funkcje regionalnego centrum usług, handlu oraz przemysłu. Pozostały obszar gminy Strzelce Opolskie ma charakter rolniczy.

W powiecie strzeleckim użytki rolne stanowią jedynie 49% powierzchni (kraj - 59%, województwo - 62%), występuje jednak duża rozbieżność pomiędzy poszczególnymi gminami - w części południowej udział terenów rolnych jest zdecydowanie większy od średniej wojewódzkiej (gmina Leśnica - 75%, gmina Ujazd - 67%), w części północnej zdecydowanie niższy (gmina Kolonowskie - 20%, gmina Zawadzkie 27%).

Udział lasów dla powiatu strzeleckiego wynosi średnio aż 42% powierzchni (kraj - 28%, województwo - 27%), występuje analogiczna rozbieżność pomiędzy poszczególnymi gminami - w części południowej lesistość jest mniejsza od średniej wojewódzkiej (gmina Leśnica - 16%, gmina Ujazd - 24%), w części północnej jest bardzo duża (gmina Kolonowskie - 73%, gmina Zawadzkie 62%).

Powiat strzelecki posiada liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, zasługujące na szczególną ochronę. Są to zabytkowe kościoły, cmentarze oraz budowle z przylegającymi do nich założeniami parkowymi, będącymi pozostałością po pałacach i parkach dworskich wchodzących w skład majątków ziemskich.

Powiat strzelecki to również obszar cenny turystycznie. Najciekawsze pod względem przyrodniczym są tereny Parku Krajobrazowego Góra Św. Anny, obejmujące kilka rezerwatów oraz monumentalny amfiteatr. Najważniejsze tereny dla celów rekreacyjnych stanowią kompleksy leśne Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasów Stobrowsko – Turawskich” oraz dolina rzeki Małej Panwi.

W gospodarce powiatu najważniejsze miejsce pod względem generowanych miejsc pracy, jak i ilości podmiotów, zajmuje handel i usługi. Rolnictwo i przemysł zajmują zbliżone do siebie pozycje. Przemysł dominuje w rejonie centralnym i północnym, z kolei tereny południowe i zachodnie powiatu mają charakter rolniczy.

Przemysł powiatu strzeleckiego skupia się praktycznie w trzech ośrodkach, jakimi są Strzelce Opolskie, Zawadzkie i Kolonowskie. Dominujące branże to przemysł cementowo - wapienniczy, hutnictwo oraz przemysł metalowy.

W ostatnim okresie upadły lub zawiesiły działalność praktycznie największe obiekty przemysłowe Powiatu Strzeleckiego: Cementownia „Strzelce Opolskie” należąca do GÓRAŹDŹE CEMENT S.A., Śląskie Zakłady Przemysłu Wapienniczego OPOLWAP S.A. - Zakład „Strzelce Opolskie”, Fabryka Maszyn i Urządzeń AGROMET-PIONIER w Strzelcach Opolskich, Huta „ANDRZEJ” w Zawadzkim, Opolskie Fabryki Mebli - Fabryka Mebli nr 3 Sp. z o.o. Strzelce Opolskie.

Najistotniejszym ze względu na oddziaływanie na środowisko, funkcjonującym zakładem przemysłowym jest obecnie PACKPROFIL Sp. z o.o. Kolonowskie (oraz potencjalnie w/w zakłady, które zawiesiły działalność, ogłosiły upadłość itp.).

Do podmiotów o mniejszym znaczeniu należą:

- PEC OPOLSZCZYŻNA S.A.: Ciepłownia Rejonowa ECO S.A. K-452 w Strzelcach Opolskich,
- Ciepłownie Rejonowe należące do ZAW-KOM Sp. z o.o. Zawadzkie,
- Opolskie Fabryki Mebli - Fabryka Mebli nr 4 Sp. z o.o. Ujazd (dawniej Fabryka nr 8),
- zakłady zlokalizowane na terenie Strzeleckiego Obszaru Gospodarczego (Kleinmann Wyroby Metalowe Sp. z o.o., Kujawska Fabryka Maszyn Rolniczych „Krukowiak”, PLIMET, DREMEX, ENERGOKESSEL),
- Energo-Mechanik (dawniej Rafako-Mechanik) Sp. z o.o. Strzelce Opolskie,
- UNIMOT-EXPRESS (dawniej GAZ-ZAW) Zawadzkie.

Obiektami potencjalnie uciążliwymi dla środowiska są również stacje paliw, których w powiecie znajduje się 23 (31.12.2002r.) oraz obiekty gospodarki komunalnej - składowiska odpadów i oczyszczalnie ścieków.

W Powiecie Strzeleckim występowanie surowców mineralnych wiąże się ściśle z budową geologiczną Triasu Opolskiego, na terenie którego udokumentowano 8 dużych złóż wapieni dla przemysłu cementowego i wapienniczego, z czego w rejonie Powiatu Strzeleckiego znajdują się następujące: „Izbicko-Nakło”, „Izbicko II”, „Szymiszów”, „Strzelce Opolskie”, „Strzelce Opolskie I” i „Strzelce Opolskie II”, natomiast poza terenem powiatu - „Góraźdże” i „Tarnów Opolski”.

Z 6 udokumentowanych złóż na terenie Powiatu zagospodarowane i służące jako surowiec do produkcji cementu i wapna są dwa złoża: „Strzelce Opolskie” i „Izbicko II”.

Użytkownikiem złoża „Strzelce Opolskie” jest Cementownia „Strzelce Opolskie”, która prowadzi aktualnie wydobywanie i planowany jest jego wzrost w celu zaspokojenia potrzeb Spółki GÓRAŻDŻE CEMENT S.A. i rynku zewnętrznego.

Złoże „Izbicko II” eksploatowane jest przez Śląskie Zakłady Przemysłu Wapienniczego OPOLWAP S.A..

Ważną koncesję na eksploatację złoża „Strzelce Opolskie I” posiadają Śląskie Zakłady Przemysłu Wapienniczego OPOLWAP S.A., Zakład „Strzelce Opolskie” - obecnie złożo nie jest eksploatowane.

Przy aktualnej skali wydobywania łączne zasoby wapieni z wszystkich 8 złóż wystarczą na ok. 300÷350 lat eksploatacji. Przy tak długim okresie rezerw zasobowych ważną sprawą jest ochrona terenów złóż dotychczas nieeksploatowanych, tj. przeciwdziałanie innym niż wydobywcy kierunkom zagospodarowania przestrzennego tych terenów. Zabudowa mieszkaniowa, przemysłowa czy komunikacyjna w trwały sposób może uniemożliwić podjęcie eksploatacji kopalni na tych terenach.

Na terenie powiatu w gaz ziemny wysokometanowy GZ50, poprzez instalację przewodową, zaopatrywani są jedynie odbiorcy w dwóch miastach: Strzelce Opolskie i Zawadzkie. Stopień gazyfikacji powiatu jest ok. 2-krotnie mniejszy od średniej wojewódzkiej.

Wszystkie miejscowości powiatu są zelektryfikowane.

Na terenie Powiatu Strzeleckiego istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg. Najistotniejsze znaczenie ma autostrada A4 przebiegająca przez tereny gmin: Leśnica (w tym przez Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny”) i Ujazd. Na terenie gminy Ujazd znajdują się 2 węzły autostrady A4: Olszowa i Nogowczyce - jedyne w powiecie strzeleckim spośród 6 węzłów w województwie. Przez teren Powiatu przebiegają trzy drogi krajowe DK 40, DK 88 i DK 94 (dwie z nich - nr 88 i 94 - wchodzi w skład drogi międzynarodowej E-40). Przez teren Powiatu przebiegają cztery drogi wojewódzkie: DW 463, DW 901, DW 426 i DW nr 409. Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Na terenie powiatu utworzono sieć szlaków rowerowych.

Powiat Strzelecki leży na jednym z najzasobniejszych w Polsce obszarów bogatych w wody podziemne. Na terenie powiatu występuje aż 5 głównych zbiorników wód podziemnych, w tym GZWP 333 należący do jednych z najbogatszych pod względem zasobności zbiorników w Polsce i największy zbiornik wód podziemnych województwa opolskiego. Zbiornik ma podstawowe znaczenie w zaopatrywaniu w wodę ludności zamieszkałej na obszarze pomiędzy Odrą a Małą Panwią, w gminach: Opole, Proszków, Tarnów Opolski, Izbicko, Chrzastowice, Strzelce Opolskie, Jemielnica, Zawadzkie, Ozimek, Gogolin, Krapkowice.

Zaopatrzenie w wodę w Powiecie Strzeleckim odbywa się głównie poprzez pobór wód podziemnych ze zbiorników GZWP nr 333 i 335. Główny pobór wód odbywa się na potrzeby wodociągów komunalnych gminnych. Można przyjąć, iż stopień zwodociągowania Powiatu wynosi około 92%. Pozostałe 8% zasilane jest z własnych ujęć.

Spośród wszystkich ujęć zasilających wodociągi komunalne - gminne, woda z ujęć w Strzelcach Opolskich, Kalinowicach, Warmatowicach, Błotnicy Strzeleckiej, Izbicku – Otmicach, Suchodańcu, Jemielnicy i Dolnej (gm. Leśnica) nie spełnia wymagań dla wody do picia ze względu na przekroczenia stężenia azotanów.

Znaczący pobór wód powierzchniowych prowadzą w Powiecie:

- „PACKPROFIL” w Kolonowskim – z Małej Panwi i Kanału Hutniczego,
- Huta „ANDRZEJ” S.A. w Zawadzkim – z Kanału Hutniczego.

Dodatkowo odwadnianie kopalni wapienia prowadzi Cementownia „Strzelce Opolskie”.

Odprowadzanie ścieków w Powiecie Strzeleckim odbywa się za pomocą sieci kanalizacyjnej w następujących miejscowościach:

- Strzelce Opolskie – do oczyszczalni w Strzelcach Opolskich,
- Zawadzkie – do oczyszczalni w Zawadzkim,
- Ujazd, Jaryszów, Stary Ujazd, Zimna Wódka, Niezdrowie – do oczyszczalni w Ujeździe,
- Izbicko – do oczyszczalni w Tarnowie Opolskim (poza Powiatem),

- Leśnica, Góra Św. Anny – do oczyszczalni w Zdieszowicach (poza powiatem).

W pozostałych miejscowościach ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych tzw. „szamb”, z których powinny być dowożone do punktów zlewczych oczyszczalni ścieków.

Obecnie realizowane są systemy kanalizacyjne w następujących gminach:

- Jemielnica – budowa kanalizacji z przyłączeniem do oczyszczalni ścieków w Strzelcach Op.,
- Leśnica – rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- Ujazd – rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- Kolonowskie – budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej.

Ponadto 3 duże zakłady w Powiecie posiadają oczyszczalnie ścieków własnych:

- Huta „ANDRZEJ” w Zawadzkiem – oczyszczalni mechaniczno – biologiczna ścieków przemysłowych i sanitarnych,
- „PACKPROFIL” – mechaniczna oczyszczalnia ścieków przemysłowych,
- Cementownia „Strzelce Opolskie” – mechaniczna oczyszczalnia wód opadowych i wód kopalnianych.

Wszystkie oczyszczalnie spełniają wymogi prawne oraz decyzyjne w zakresie odprowadzanych ścieków.

Strategia i wizja rozwoju powiatu

Według *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego* Powiat Strzelecki znajduje się strzelecko - górażdżańskim rejonie przemysłowym **strefy A - uprzemysłowienia i urbanizacji**.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego lokuje Powiat Strzelecki w **OBSZARZE AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ W PAŚMIE AUTOSTRADY A4**.

Jak już pisano, w ostatnim okresie upadły lub zawiesiły działalność praktycznie największe obiekty przemysłowe Powiatu Strzeleckiego, stąd - w opinii autorów opracowania - aktualnie obserwujemy tendencję zmierzania struktury funkcjonalno - przestrzennej Powiatu ku **strefie C** o predyspozycjach do rozwoju leśnictwa, rolnictwa i rekreacji. O przyszłym charakterze Powiatu zadecydują zatem w ogromnym stopniu dalsze losy głównych zakładów wydobywczo - przemysłowych oraz przewidywana aktywizacja gospodarcza obszarów w obrębie autostrady A4, w tym głównie węzłów autostradowych „Olszowa” i „Nogowczyce”.

Opracowana w 2000r. *Strategia rozwoju Powiatu Strzeleckiego* zawiera

najistotniejsze priorytety, które powinny być realizowane w krótko- i długookresowym planie działań powiatu. Jako priorytety rozwojowe w zakresie ochrony środowiska uznano:

- ochronę zbiornika wód podziemnych GZWP 333 (w tym współpracę gmin w działalności inwestycyjnej, budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków, segregację odpadów),
- edukację proekologiczną,
- ochronę krajobrazu poprzez zwiększenie liczby zalesień (zalesianie i zadrzewianie nieużytków i gruntów słabych klas,
- wykorzystanie środków pomocowych na realizację zadań poprawy infrastruktury technicznej związanej z ochroną środowiska,
- wprowadzenie preferencji w inwestycjach obniżających niską emisję zanieczyszczeń powietrza.

Charakterystyka i ocena aktualnego stanu środowiska

Charakterystykę i ocenę aktualnego stanu środowiska zawiera rozdział 2 Programu. Poniżej zestawiono najistotniejsze informacje w tym zakresie.

Przemysł wydobywczy powoduje szereg oddziaływań, z których najistotniejsze to powstawanie odpadów pogórnich i przeróbczych, przekształcanie powierzchni terenu oraz drenowanie poziomów wodonośnych z potencjalną możliwością ich zanieczyszczenia.

Pomimo korzystnych warunków występowania surowców wapienniczych na terenie powiatu strzeleckiego i braku konfliktu ewentualnej eksploatacji z wielkoobszarowymi terenami objętymi ochroną prawną, takimi jak Park Krajobrazowy Góra Św. Anny i Stobrawski Park Krajobrazowy, najistotniejszym problemem przyszłego wykorzystania surowców mineralnych jest ochrona wód podziemnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 333 Opole - Zawadzkie.

Eksploatacja surowca ze złóż wapienia wiąże się z koniecznością ich odwodnienia, a tym samym zmniejszenia zasobów wodnych GZWP nr 333.

Oblicza się, że łączna ilość wód odprowadzanych z odwodnienia eksploatowanych 3 złóż („Strzelce Opolskie” oraz poza powiatem „Góra” i „Tarnów Opolski”) wynosi 70 tys. m³/dobę, w tym dla złoża „Strzelce Opolskie” ok. 20 tys. m³/dobę, co daje obniżenie zwierciadła wody w zbiorniku nawet (lokalnie) o kilkadziesiąt metrów. Przyczynia się to również do pogorszenia jakości wód poprzez wymuszenie napływu wód opadowych w miejsce wód szcerpanych. Degradacja wód zbiornika jest już widoczna i przejawia się zanieczyszczeniem wód podziemnych ponadnormatywną ilością azotanów, siarczanów, chlorków i przekroczeniem odczynu pH (jak już pisano woda z licznych ujęć zasilających wodociągi komunalne - gminne nie spełnia wymagań dla wody do picia). Nie stwierdzono istotnego zanieczyszczenia metalami ciężkimi.

Wody pochodzące z odwodnienia kopalni dotychczas w żaden sposób nie są wykorzystane. W dużych ilościach czyste wody złożowe odprowadzane są do wód powierzchniowych.

Istniejące warunki geologiczne, wysokie walory użytkowe zbiornika, przy jednoczesnej słabej naturalnej odporności na zanieczyszczenie powodują, że wszelka działalność na obszarze zbiornika nr 333 musi być podporządkowana ochronie ilości i jakości jego wód.

W Województwie Opolskim przeważają gleby urodzajne, a Województwo ma najwyższy wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni w Polsce. Niestety na terenie Powiatu Strzeleckiego występują głównie gleby lekkie i bardzo lekkie, ubogie w składniki pokarmowe o niewielkiej zdolności retencji wody. Gleby powiatu ulegają w ostatnich latach stopniowej degradacji, pogarsza się ich struktura i warunki powietrzno – wodne, maleje zawartość próchnicy i składników pokarmowych

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gmin powiatu strzeleckiego jest niższy niż ogólny dla województwa opolskiego, a w rankingu województwa najmniejsze możliwości produkcyjne mają gminy Kolonowskie i Jemielnica.

Stężenia metali ciężkich w glebach powiatu strzeleckiego są wyższe od średnich stężeń charakteryzujących gleby województwa opolskiego. Jednakże wartości te są niższe niż wartości dopuszczalne stężeń metali ciężkich w glebie lub ziemi dla gruntów grupy A (poddanych ochronie), są również niższe niż wartości dopuszczalne stężeń metali ciężkich na terenie gospodarstw ekologicznych.

Największy obszar Powiatu zajmuje zlewnia rzeki Mała Panew. Jemielnica, ze źródłami znajdującymi się na terenie wsi Błotnica, jest głównym dopływem Małej Panwi na obszarze Powiatu.

W miejscowości Dąbrówka ma swój początek Świbska Woda.

W południowej części Powiatu największą rzeką jest Kłodnica.

Stan wody w Małej Panwi już przy wlocie na teren powiatu wskazuje na ponadnormatywne zanieczyszczenie bakteriologiczne, klasyfikujące wodę jako pozaklasową. Zanieczyszczenia te są typowo antropogeniczne, tzn. pochodzą ze zrzutów nieoczyszczonych ścieków bytowych.

Jemielnica oraz Świbska Woda wykazują zanieczyszczenie już od rejonów źródłowych (podwyższone zawartości związków azotowych). Zanieczyszczenie wynika z odprowadzania do nich przede wszystkim ścieków bytowo-gospodarczych.

Rzeka Kłodnica w badanym zakresie prowadzi wody pozaklasowe. Wpływ na to ma zawartość związków biogenych związanych z odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków bytowo-gospodarczych oraz spływów obszarowych z terenów rolniczych nawożonych nawozami naturalnymi i sztucznymi.

Charakterystyczną cechą zanieczyszczenia rzeki Kłodnicy jest jej pozaklasowość ze względu na zawartość związków mineralnych, zwłaszcza chlorków i siarczanów. Są to zanieczyszczenia prowadzone przez rzekę z aglomeracji górnośląskiej i pochodzą z odprowadzanych do cieków na

terenie Górnego Śląska dużych ilości nieoczyszczonych, zasolonych wód dołowych z odwadniania kopalni węgla kamiennego.

Ciek Łącka Woda prowadzi wody III kategorii z przeważającym zanieczyszczeniem bakteriologicznym, które wynika z odprowadzania do cieków nieoczyszczonych ścieków bytowych z terenów nieskanalizowanych.

Województwo opolskie w roku 2001 zajmowało 8. miejsce w kraju pod względem emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i 10. miejsce pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych, mimo że pod względem powierzchni zajmuje ostatnie miejsce w kraju. Wskaźniki emisji odniesione do powierzchni województwa wyglądały zatem mniej korzystnie - emisja jednostkowa zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 0,8 tony/km² (4. miejsce w kraju), emisja jednostkowa zanieczyszczeń gazowych wyniosła 5,8 tony/km² (6. miejsce w kraju).

Pomimo wieloletniej tendencji obniżania emisji pyłów, początkowo związanej z inwestycjami w wysokosprawne urządzenia odpylające, jeszcze w roku 2001 dla Powiatu Strzeleckiego wskaźnik emisji pyłu (1,2 tony/km²) stanowił ok. 150% wartości średniej wojewódzkiej - był to wskaźnik wysoki, wyższy od zajmującego 2. miejsce w kraju województwa dolnośląskiego (1,0 tona/km²) i stanowiący ok. 50% wskaźnika dla zajmującego 1. miejsce w kraju województwa śląskiego (2,7 tony/km²).

W roku 2002 dla Powiatu Strzeleckiego wskaźnik emisji pyłu został radykalnie, ponad 2-krotnie obniżony do poziomu 0,5 tony /km². Przyczyną powyższej redukcji emisji nie były, niestety, działania proekologiczne, a wstrzymanie działalności praktycznie największych obiektów przemysłowych Powiatu Strzeleckiego.

W roku 2001 powiatowy wskaźnik emisji zanieczyszczeń gazowych (2,6 tony/km²) stanowił ok. 50% wartości średniej wojewódzkiej. W roku 2002 dla Powiatu Strzeleckiego wskaźnik emisji substancji gazowych został ponad 3-krotnie obniżony do poziomu 0,7 tony/km².

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że w skali powiatu o emisji pyłów i dwutlenku siarki decyduje obecnie spalanie węgla kamiennego - przemysł (w tym energetyka) emituje ok. 1/3 tych substancji, „emisja niska” w indywidualnych źródłach grzewczych odpowiada za ok. 2/3 ich emisji.

O emisji tlenków azotu decyduje spalanie paliw samochodowych (2/3 emisji) i spalanie węgla (1/3 emisji), ale głównie w energetyce zawodowej.

O emisji tlenku węgla decyduje również spalanie paliw samochodowych (2/3 emisji) i spalanie węgla (1/3 emisji), ale głównie w indywidualnych źródłach „niskiej emisji”.

Wobec dominujących wiatrów zachodnich, istotny wpływ na jakość powietrza na terenie Powiatu Strzeleckiego ma transport zanieczyszczeń emitowanych z wysokich emitorów (kominów) dużych zakładów przemysłowych zlokalizowanych w odległości kilku kilometrów od granic powiatu, głównie w kierunku zachodnim. Tylko 3 przedstawione bliżej jednostki (GÓRAŹDŹE

Cement, Z.A. Kędzierzyn, Z.K. ZDZIESZOWICE) emitują o 70% więcej pyłów i ok. 20-krotnie więcej substancji gazowych, niż łącznie obiekty przemysłowo - energetyczne Powiatu Strzeleckiego.

Na podstawie analizy wyników monitoringu powietrza można stwierdzić, że stopień czystości powietrza atmosferycznego na terenie Powiatu Strzeleckiego należy uznać za „średni” (klasa B) w związku ze stwierdzonymi w mieście Strzelce Opolskie przekroczeniami wartości normatywnych dla dwutlenku azotu oraz (potencjalnie) pyłu zawieszonego i ozonu.

Oceniając stan klimatu akustycznego Powiatu należy określić jego pozytywne strony, a mianowicie brak uciążliwego przemysłu. Niekorzystny stan w zakresie klimatu akustycznego to:

- 1) Przebieg tras kolejowych.
- 2) Przebieg autostrady A4
- 3) Występowanie terenów zagrożonych hałasem w najbliższym otoczeniu dróg i torów kolejowych w porze nocnej.
- 4) Przekroczenie normatywnych poziomów hałasu w otoczeniu tras komunikacyjnych na obszarze w odległości od 10 do 160m w porze dnia i od 30 do 360m w porze nocnej.
- 5) Brak zieleni izolacyjnej i innych zabezpieczeń przed hałasem komunikacyjnym, a w przypadku autostrady ekrany akustyczne o zbyt małej skuteczności.

Cele i zadania programu ochrony środowiska

Rozdział 3 Programu zawiera propozycje działań proekologicznych niezbędnych lub zalecanych dla terenu Powiatu Strzeleckiego.

W myśl sformułowanych przez Ministerstwo Środowiska „Wytycznych sporządzania programów ochrony środowiska...” rozpatrywano:

- **zadania własne powiatu (P)** - przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji powiatu,
- **zadania koordynowane (K)** - pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom wojewódzkim, bądź centralnym,
- **zadania gminne (G)** - przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji poszczególnych gmin, rozumiane jako wytyczne do sporządzania programów gminnych.

Najistotniejsze bloki tematyczne Programu opisano poniżej.

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI, GLEB I KOPALIN.

W zakresie ochrony gleb jako główny, strategiczny cel przyjęto:

- racjonalne korzystanie z zasobów glebowych.

Jako cele średniookresowe do 2010r. wyznaczono:

- dostosowanie zagospodarowania i intensywności produkcji do naturalnego, biologicznego potencjału gleb,
- stosowanie zabiegów ograniczających negatywne przekształcenia gleb na skutek erozji, mechanicznej i chemicznej degradacji gleb,
- podniesienie poziomu edukacji ekologicznej rolników,
- rekultywacja terenów zdegradowanych.

Kierunki działań krótkookresowych, do realizacji do roku 2006:

- wykonanie monitoringu czystości gleb oraz aktualizacja map glebowych,
- ograniczenie wykorzystywania gleb najsłabszych na cele rolnicze,
- propagowanie i wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
- powszechne odkwaszanie gleb,
- odpowiednie zagospodarowanie wąwozów i stoków (głównie Masyw Chełmu),
- wprowadzenie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych ograniczających erozję gleb,
- przygotowanie powiatowych programów odbudowy melioracji,
- propagowanie sposobu produkcji zgodnego z Ustawą o rolnictwie ekologicznym,
- rekultywacja terenów po likwidowanych dzikich wysypiskach odpadów.

W zakresie ochrony zasobów kopalin i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych jako podstawowy cel długoterminowy przyjęto:

- ochronę zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie.

Jako cele średniookresowe (do 2010r.):

- racjonalne gospodarowanie zasobami eksploatowanych kopalin w ramach powiatowej polityki koncesyjnej,
- minimalizację negatywnych skutków eksploatacji kopalin na środowisko,
- ewidencję i ochronę terenów złóż przed niepożądanym zainwestowaniem,
- rekultywację terenów poeksploatacyjnych i „dzikich” wyrobisk.

Jako cele krótkookresowe (do 2006r.):

- wzmożenie działalności kontrolnej dla wyeliminowania niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin,
- wprowadzanie i egzekwowanie systemu kar za nielegalną eksploatację kopalin,

- współdziałanie w celu zapewnienia maksymalnego wykorzystania eksploatowanych złóż,
- podejmowanie działań zmierzających do gospodarczego wykorzystania odpadów poeksploatacyjnych (wody z odwodnienia kopalni),
- stosowanie technik eksploatacyjnych najmniej uciążliwych dla środowiska,
- określenie granic i opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych dla eksploatowanych surowców,
- ochronę zasobów wodnych w rejonie wyrobiska kopalni „Strzelce Opolskie”,
- opracowanie powiatowej mapy zasobów kopalin,
- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich udokumentowanych złóż wraz z zapisami uniemożliwiającymi ich trwałe zainwestowanie,
- kontrolę terenów poeksploatacyjnych oraz określanie warunków rekultywacji w koncesjach na eksploatację,
- bieżącą rekultywację wyrobiska złoża „Strzelce Opolskie” w kierunku leśnym,
- inicjowanie i wspieranie likwidacji i rekultywacji wszystkich dzikich miejsc eksploatacji kopalin.

OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

W zakresie gospodarki wodno - ściekowej jako cele długookresowe do roku 2015 określić należy:

- objęcie systemami kanalizacji wszystkich terenów zabudowanych na terenie Powiatu i stworzenie warunków do korzystania z systemów kanalizacji sanitarnej wszystkim mieszkańcom Powiatu.

Jako cele średniookresowe do roku 2010 określić należy:

- pełną realizację systemu kanalizacji w aglomeracji Strzelce Opolskich,
- zaprzestanie zrzutu nieoczyszczonych i nie spełniających wymagań ścieków z terenu Powiatu.

Jako cele krótkookresowe do roku 2006 określić należy:

- kontynuowanie rozbudowy systemu kanalizacji w Strzelcach Opolskich
- budowę oczyszczalni ścieków w Kolonowskim,
- sukcesywną rozbudowę systemów kanalizacji na terenach gmin,
- budowę nowych systemów kanalizacyjnych na terenach nieskanalizowanych,
- sukcesywną wymianą starych i uszkodzonych odcinków kanalizacyjnych,
- inwentaryzację nielegalnych kolektorów lub rowów służących do odprowadzania ścieków,
- zaprowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych na nieczystości płynne i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- weryfikację pozwoleń dla firm zajmujących się usługami asenizacyjnymi,

- weryfikację pozwoleń wodnoprawnych dotyczących odprowadzania ścieków,
- stały nadzór nad pracą istniejących oczyszczalni ścieków.

W zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi jako cele długookresowe do roku 2015 należy określić:

- pełne wdrożenie idei zrównoważonej produkcji i konsumpcji w odniesieniu do zużycia wody na cele przemysłowe, komunalne i rolnicze,
- przywrócenie wartości użytkowych wodom zdegradowanym, w tym osiągnięcie I klasy czystości wód dla Małej Panwi i Kłodnicy,
- pełna ochrona zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniami oraz poprawa stanu wód w zbiorniku nr 333.

Jako cele średniookresowe do roku 2010 należy określić:

- wdrażanie działań w celu ograniczenia zużycia wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie w wodę do picia oraz dla przemysłu spożywczego i farmaceutycznego i wyeliminowanie poboru wody o najlepszych parametrach przez zakłady przemysłowe
- stosowanie tylko najlepszych dostępnych technik produkcyjnych (BAT) sprzyjających ograniczaniu zużycia wody,
- osiągnięcie 100% zwodociągowania Powiatu,
- objęcie indywidualnymi pomiarami zużycia wody wszystkich chętnych odbiorców,
- pełna wymianę najbardziej awaryjnych i najstarszych części sieci wodociągowych,
- rozpoczęcie prac w celu wykorzystania wód z odwadniania wyrobisk kopalnianych na podstawie opracowanej koncepcji,
- wspieranie działań mających na celu maksymalne wykorzystanie wód opadowych,
- osiągnięcie II klasy czystości wód dla Małej Panwi,
- wyznaczenie stref ochronnych zbiorników wód podziemnych, w tym obszarów najwyższej i wysokiej ochrony na obszarach zasobowych zbiorników oraz stref ochronnych poszczególnych ujęć wody,
- likwidacja lub zabezpieczenie wszelkich obiektów zagrażających jakości wód podziemnych i powierzchniowych
- opracowanie dokumentacji hydrogeologicznych weryfikujących ustalone zasoby zbiorników wód podziemnych,
- wprowadzenie opracowanego spójnego programu monitoringu jakościowego i ilościowego wód zbiorników GZWP,
- wdrażanie rozwiązań proponowanych w zakresie gospodarki ściekowej i rolnej (spływy powierzchniowe) wg przyjętego harmonogramu

Jako cele krótkoterminowe do roku 2006 należy określić:

- stopniowe wdrażanie działań w celu ograniczenia zużycia wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie w wodę do picia oraz dla przemysłu spożywczego i farmaceutycznego,
- stopniowe wdrażanie i popieranie najlepszych dostępnych technik

- produkcyjnych (BAT) sprzyjających ograniczaniu zużycia wody,
- weryfikację sposobów wykorzystywania wody podziemnej do celów przemysłowych z ujęć własnych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych,
- sukcesywną rozbudowę Gminnych sieci wodociągowych,
- likwidację ujęć wody, które ujmują wodę zanieczyszczoną
- sukcesywny montaż liczników zużycia wody,
- sukcesywną wymianę najbardziej awaryjnych części sieci wodociągowej,
- opracowanie koncepcji wykorzystania wód z odwadniania wyrobisk,
- rozpoznanie możliwości wykorzystania wód opadowych z bilansem wielkości opadów dla terenu Powiatu,
- rozpoczęcie prac w celu wyznaczenia stref ochronnych zbiorników wód podziemnych, w tym obszarów najwyższej i wysokiej ochrony na obszarach zasobowych zbiorników,
- wytypowanie obiektów zagrażających jakości wód podziemnych i powierzchniowych,
- weryfikację istniejących stref ochronnych dla istniejących ujęć wody podziemnej i powierzchniowej,
- rozpoczęcie prac w celu opracowania dokumentacji hydrogeologicznych weryfikujących ustalone zasoby zbiorników wód podziemnych,
- opracowanie spójnego programu monitoringu jakościowego i ilościowego wód w GZWP.

W zakresie ograniczenia spływów powierzchniowych jako cele długookresowe do 2015 roku należy przyjąć:

- ograniczenie zanieczyszczonych spływów powierzchniowych.

Jako cele średniookresowe do 2010 roku należy przyjąć:

- zaprzestanie stosowania gnojowicy do nawożenia pól,
- zaprzestanie bezściółkowej hodowli trzody chlewnej,
- wykonanie roślinnych barier ochronnych wzdłuż wytypowanych odcinków wód powierzchniowych,
- stosowanie nawozów na wszystkich uprawach zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Jako cele krótkookresowe do 2006 roku należy przyjąć:

- rozpoczęcie akcji informacyjnej wśród rolników, w celu propagowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych,
- wytypowanie odcinków do wykonania ochronnych barier roślinnych.

W zakresie zabezpieczeń przeciwpowodziowych jako cel długoterminowy do roku 2015 należy określić

- maksymalną poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Jako cele średniookresowe do roku 2010 określić należy:

- utrzymanie przeciwpowodziowej funkcji terenów zalewowych,
- kontrolę istniejących zabezpieczeń,

- modernizację istniejących zabezpieczeń przeciwpowodziowych,
- wykształcenie w społeczności lokalnej odpowiednich zachowań w razie wystąpienia powodzi,
- modernizację istniejących systemów kanalizacji deszczowych i rozbudowę na terenach zurbanizowanych.

Jako cele krótkookresowe do roku 2006 określić należy:

- rozpoczęcie procesu inwentaryzacji rowów melioracyjnych,
- wykonanie dokumentacji określającej obszary korzystnego oddziaływania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych,
- inwentaryzację istniejących kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego,
- kontrolę istniejących zabezpieczeń wodnych i modernizację najważniejszych i najbardziej zużytych,
- opracowanie skierowanego do mieszkańców programu postępowania w razie wystąpienia powodzi i rozpropagowanie tego programu,
- zupełne ograniczenie wszelkiego rodzaju budownictwa mieszkalnego i innych działań, które mogą zmniejszyć rolę przeciwpowodziową terenów zalewowych.

Jako cel długoterminowy w zakresie małej retencji wodnej określić należy:

- zwiększenie małej retencji.

Jako cele średnioterminowe do roku 2010 określić należy:

- budowę, odbudowę i modernizację małych akwenów śródpolnych i śródleśnych zwiększających retencję i bioróżnorodność przyrodniczą,
- zalesianie i dolesianie oraz przebudowę istniejących monokultur sosnowych,
- odbudowę retencji naturalnej roślinnej w dolinach cieków, szczególnie w dolinie Małej Panwi, poprzez zastąpienie gruntów ornych lasami liściastymi, a w najgorszym przypadku użytkami zielonymi,
- umożliwienie wiosennych zalewów dolin rzecznych, sprzyjających procesom samooczyszczania cieków oraz powstawaniu terenów podmokłych, zwiększających retencję dolin.

Jako cele krótkookresowe do roku 2006 określić należy:

- wytypowanie istniejących małych akwenów do odbudowy,
- wytypowanie terenów do budowy małych akwenów wodnych,
- wytypowanie terenów dolin rzecznych do zalesienia,
- zachowanie i ochrona w stanie naturalnym starodrzewów, lasów łągowych, olszyn, torfowisk, bagien i mokradeł sprzyjających retencji,
- wytypowanie cieków do odbudowy retencji naturalnej roślinnej,
- wytypowanie dolin cieków możliwych do czasowego zalewania bez niekorzystnego wpływu na mieszkańców.

OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Jako cel długoterminowy do roku 2015 określić należy:

- ochronę powietrza przed zanieczyszczeniami.

Cel długoterminowy realizowany ma być poprzez ukierunkowanie działań na cele średniookresowe - realizowane do 2010 roku:

- kontynuacja działań zmierzających do redukcji emisji zanieczyszczeń atmosferycznych,
- wdrażanie dyrektywy IPPC oraz pozwoleń zintegrowanych, budowa systemu zarządzania ochroną powietrza atmosferycznego,
- wdrożenie mechanizmów rynkowych, sprzyjających podejmowaniu działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i przeciwdziałania zmianom klimatu.

Jako cele krótkookresowe do roku 2006 określić należy:

- ograniczenie „niskiej emisji”, w tym:
 - o optymalizację gospodarki cieplnej: modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych połączona z termorenowacją,
 - o wymianę indywidualnych kotłów węglowych na nowoczesne kotły opalane paliwami gazowymi lub olejem opałowym,
 - o edukację ekologiczną poprzez promowanie właściwych zachowań społeczeństwa,
 - o wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.
- ograniczenie emisji energetycznej i technologicznej, w tym emisji LZO, w tym zakresie podstawowymi funkcjami Powiatu będą działania informacyjne, decyzyjne i kontrolne, głównie:
 - o wydawanie decyzji określających m.in. wymagania w zakresie ochrony atmosfery (pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, pozwolenia IPPC, pozwolenia na budowę),
 - o kontrola jednostek gospodarczych pod kątem posiadania wymaganych prawem pozwoleń, decyzji, zgłoszeń itd.,
 - o promowanie wśród przedsiębiorców nieuciążliwych źródeł energii cieplnej - energii elektrycznej oraz paliw ekologicznych,
 - o promowanie biopaliw jako paliwa alternatywne w szklarniach, gospodarstwach rolnych, fermach, innych jednostkach produkcyjno – usługowych.
- ograniczenie emisji „zanieczyszczeń komunikacyjnych”, w tym:
 - o modernizację DK nr 40 do pełnych parametrów klasy GP, w tym w latach 2011÷2020 budowę obejścia Ujazdu,
 - o modernizację DK nr 88 do pełnych parametrów klasy GP,
 - o modernizację DK nr 94 do pełnych parametrów klasy GP, w tym w latach 2011÷2020 budowę obejścia miejscowości Izbicko, Sucha, Strzelce Opolskie, Warmatówice, Błotnica Strzelecka,
 - o modernizację DW nr 409 do pełnych parametrów klasy G,
 - o modernizację DW nr 426 do pełnych parametrów klasy G, w tym budowę obejścia miejscowości Jemielnica, Piotrówka,

- Wierchlesie, Strzelce Op., zmianę kategorii drogi z wojewódzkiej na krajową,
- modernizację DW nr 463 do pełnych parametrów klasy G,
 - modernizację DW nr 901 do pełnych parametrów klasy G, w tym budowę obejścia miejsc. Kielcza, Żędowice, Zawadzkie,
 - przekwalifikowanie drogi powiatowej nr 27-435 do rangi drogi wojewódzkiej, modernizację do pełnych parametrów klasy Z, w tym budowę obejścia miejscowości Zalesie Śląskie,
 - przekwalifikowanie drogi powiatowej nr 27-805 do rangi drogi wojewódzkiej, modernizację do pełnych parametrów klasy Z.
 - ujęcie w/w zadań rządowych i wojewódzkich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - podjęcie działań dyplomatycznych mających na celu przyspieszenie realizacji w/w zadań, tak by ich rozpoczęcie nastąpiło w perspektywie krótkookresowej do 2006r., a zakończenie w okresie 2007-2010.
 - bieżące remonty dróg powiatowych i gminnych,
 - rygorystyczne przestrzeganie wymagań dotyczących stanu technicznego pojazdów,
 - wspieranie i promowanie publicznych środków transportu,
 - wyznaczanie stref dostępności dla samochodów,
 - opracowanie powiatowego programu (a następnie programów gminnych) budowy tras rowerowych, tak by kontynuowane były działania mające na celu ukształtowanie układu ścieżek rowerowych o funkcjach komunikacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych,
 - wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów zakazujących lokalizacji nowej zabudowy mieszkalnej, szpitali, domów opieki, szkół, przedszkoli itp. w odległości do 20m od dróg publicznych,
 - wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pasów zieleni izolacyjnej pomiędzy drogami a obszarami zabudowy - tam, gdzie warunki miejscowe na to pozwalają.
- ograniczanie emisji niezorganizowanej, w tym emisji LZO związanej z magazynowaniem i dystrybucją paliw, w tym:
- wyposażenie stacji paliw w urządzenia zabezpieczające przed emisją par benzyn przy napełnianiu zbiorników magazynowych i przy tankowaniu pojazdów samochodowych („wahadła gazowe”) w terminie do 31.12.2005r.,
 - egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk oraz niezgodnego z prawem stosowania nawozów naturalnych w postaci płynnej (gnojówka, gnojowica).
- zarządzanie ochroną powietrza, w tym:
- pełne wprowadzenie w życie nowych regulacji prawnych, zgodnych z dorobkiem legislacyjnym UE – w miarę

ukazywania się rozporządzeń wykonawczych do nowych, obowiązujących ustaw,

- o opracowanie programu ochrony środowiska,
- o informowanie i kontrolowanie jednostek organizacyjnych w zakresie posiadania odpowiednich pozwoleń,
- o informowanie i kontrolowanie jednostek organizacyjnych w zakresie ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska,
- o stymulowanie zakładów do samokontroli poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem,
- o wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska,
- o wdrożenie systemu udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska,
- o wdrożenie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa,
- o współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi.

OCHRONA PRZED HAŁASEM

Jako cel długoterminowy do roku 2015 określić należy:

- zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego

Cele średniokresowe do roku 2010:

- ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego,
- ograniczenie uciążliwości hałasu przemysłowego,
- ocena klimatu akustycznego.

Powiatowe cele krótkookresowe do roku 2006:

- rozpoczęcie procesu eliminowania ruchu tranzytowego na terenie powiatu - docelowo planowana jest budowa obwodnic miejscowości Ujazd, Izbicko, Sucha, Strzelce Opolskie, Warmatowice, Błotnica Strzelecka, Jemielnica, Piotrówka, Wierchlesie, Kielcza, Żędowice, Zawadzkie, Zalesie Śląskie,
- odpowiednie strefowanie zabudowy na terenach objętych uciążliwością hałasu drogowego i kolejowego,
- wyznaczenie przekrojów zabudowy mieszkaniowej, gdzie możliwa i skuteczna będzie budowa ekranów dźwiękochłonnych w otoczeniu trasy drogowej i kolejowej,
- stosowanie od strony drogi i torów kolejowych okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej,
- utrzymywanie nawierzchni dróg w dobrym stanie technicznym,
- lokalizację ochronnych pasów zieleni przy ciągach komunikacyjnych,
- ograniczenie prędkości ruchu na trasach w terenie zabudowanym, zwłaszcza w porze nocnej,
- uwzględnianie wymogów ochrony środowiska przed hałasem przy opracowywaniu ogólnych i szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów budowy i przebudowy tras komunikacyjnych,

- egzekwowanie przez Policję wymagań prawnych związanych z emisją hałasu (nadmierna prędkość pojazdów, stosowanie sygnałów dźwiękowych bez uzasadnienia, funkcjonowanie systemów alarmowych samochodowych i obiektów, zachowanie „ciszy nocnej” itp.),
- szczegółowe przestrzeganie procedury zatwierdzającej realizację nowych inwestycji: przeglądy ekologiczne, monitoring stanu klimatu akustycznego na podstawie udostępnianych informacji,
- kontrolowanie stopnia zagrożenia hałasem spowodowanym funkcjonowaniem autostrady A-4.
- zwrócenia szczególnej uwagi na oddziaływanie akustyczne zakładów przemysłowych i warsztatów usługowych przy ustalaniu ich lokalizacji w rejonach, na których dominuje funkcja mieszkaniowa,
- wyeliminowanie emisji hałasu z agregatów chłodniczych zlokalizowanych na zewnątrz budynków przez ich izolację akustyczną lub przeniesienie do wnętrza budynku.
- stworzenie podstaw merytorycznych, do określenia wielkości populacji zagrożonej hałasem komunikacyjnym i przemysłowym oraz powierzchni terenów przeznaczonych na cele rekreacyjne – objętych nadmierną uciążliwością akustyczną.
- prowadzenie bazy danych (dostępnej za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych) obejmującej mapy akustyczne, informacje dotyczące terenów zagrożonych hałasem i terenów przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu,
- doskonalenie istniejących i kształtowanie nowych mechanizmów i procedur administracyjnych, na poziomie lokalnym i regionalnym, umożliwiających zapobieganie rozszerzaniu obszarów i powiększaniu wielkości populacji zagrożonych hałasem,
- tworzenie mechanizmów formalnych i organizacyjnych, w sferze administracyjnej na poziomie regionalnym i lokalnym umożliwiających koordynację działań w procedurach podejmowania decyzji oraz minimalizacji kosztów ponoszonych ze środków publicznych na uzyskiwanie danych o skali zagrożenia hałasem

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

W zakresie ochrony i rozwoju systemów obszarów ochrony jako główny cel długoterminowy (strategiczny) dla Powiatu Strzeleckiego przyjęto:

- zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych i krajobrazowych powiatu.

Cele średniokresowe (do roku 2010) to:

- wdrażanie systemu Natura 2000,
- wspieranie inicjatyw na rzecz zwiększania udziału obszarów chronionych na terenie powiatu,
- ochrona obszarów już objętych ochroną prawną.

Cele krótkookresowe (do roku 2006) to:

-
- podejmowanie działań dążących do sformalizowania prawnej ochrony cennych przyrodniczo siedlisk (Szymiszów – nieczynny kamieniołom, Zawadzkie – torfowisko węglanowe),
 - poszerzenie obszaru parku Krajobrazowego Góra Św. Anny,
 - objęcie ochroną prawną obszaru projektowanego parku krajobrazowego Dolina Małej Panwi,
 - objęcie ochroną prawną obszaru projektowanego rezerwatu „Dolina Brzniczki”
 - włączenie do sieci Natura 2000 wyznaczonych terenów (ostoi kompleksowych Doliny Małej Panwi i Triasu Opolskiego wraz z ich ostojami cząstkowymi),
 - prowadzenie rejestru pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych,
 - pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie powiatu obiektów i form ochrony przyrody.

W zakresie ochrony zagrożonych siedlisk i gatunków zwierząt jako główny cel długoterminowy (strategiczny) dla Powiatu Strzeleckiego przyjęto:

- ochronę zagrożonych siedlisk i gatunków zwierząt.

W perspektywie średniookresowej, do roku 2010:

- wykonanie pełnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych na terenie wszystkich gmin powiatu,
- zachowanie różnorodności biologicznej na terenach użytkowanych rolniczo,
- rozszerzenie ochrony in situ i ex situ roślin i zwierząt,
- budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla organizmów wodnych.

Zadania do wykonania w perspektywie krótkookresowej, do roku 2006 to:

- waloryzacja przyrodnicza powiatu,
- wspieranie gmin w ustanawianiu użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych na terenach rolniczych, gdzie występują pozostałości ekosystemów i cennych fragmentów krajobrazu,
- zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo, rozwój rolnictwa ekologicznego,
- wdrażanie programów rolnośrodowiskowych,
- wspieranie działań mających na celu odbudowę siedliska i restytucję zbiorowisk roślinności kserotermicznej w rejonie parku krajobrazowego Góra Św. Anny,
- wspieranie działań mających na celu reintrodukcję susła moręgowanego i cietrzewia,
- wyznaczenie obszarów (dróg) bezpośredniego i znaczącego zagrożenia dla okresowo migrujących zwierząt i ustanowienie stosownych ograniczeń dla ruchu pojazdów,
- powołanie społecznych opiekunów przyrody.

W celu skutecznej ochrony krajobrazu kulturowego na terenie Powiatu Strzeleckiego przewiduje się następujące kierunki działań:

w perspektywie średniookresowej, do roku 2010:

- ochrona i rewaloryzacja elementów środowiska przyrodniczo – kulturowego w szczególności na wyznaczonych terenach rezerwatów i parków kulturowych,
- inspirowanie zapisów do opracowań ekofizjograficznych i planów zagospodarowania przestrzennego,
- propagowanie walorów przyrodniczo - kulturowych powiatu,
- utrzymanie i kształtowanie krajobrazu rolniczego,

w perspektywie krótkookresowej, do roku 2006:

- opracowanie i wdrożenia zasad ochrony krajobrazu kulturowego na wyznaczonych obszarach rezerwatów i parków kulturowych,
- rewaloryzacja parków podworskich, przypałacowych i wiejskich,
- przygotowanie opracowań ekofizjograficznych z wykorzystaniem dokumentacji dotyczących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gmin,
- przygotowanie opracowań, publikacji, informatorów, map, dotyczących obiektów przyrodniczych i zabytków kultury powiatu,
- rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych,
- promowanie rolnictwa ekologicznego,
- zachowanie tradycyjnych praktyk rolniczych,
- wdrażanie programu stymulowania wprowadzania zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych.

Podstawowym celem długoterminowym w zakresie ochrony lasów na terenie powiatu strzeleckiego jest:

- wzmocnienie i racjonalne użytkowanie zasobów leśnych.

Jako cele średniookresowe wyznaczono:

- poprawę zdrowotności i odporności drzewostanów,
- ochronę i renaturalizację obszarów leśnych,
- zwiększenie lesistości powiatu,
- dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych,
- zwiększanie ilości i powierzchni zadrzewień.

Cele krótkookresowe, realizowane do 2006r. to:

- bieżące wykonywanie w lasach zabiegów ochronnych, pielęgnacyjnych i sanitarnych w rozmiarach dostosowanych do ich stanu i potrzeb (preferowanie biologicznych i mechanicznych metod ochrony lasu),
- kontynuacja przebudowy monokultur iglastych w kierunku zgodności z siedliskiem,

- zachowanie w lasach w stanie zbliżonym do naturalnego lub odtworzenia śródleśnych zbiorników i cieków wodnych, ich zabudowy biologicznej,
- restytucja lub ochrona lasów łęgowych, łąk śródleśnych i remiz śródpolnych,
- zalesienie nieefektywnych gruntów porolnych,
- wspomaganie realizacji zalesień poprzez stworzenie korzystnych warunków finansowych rekultywacji terenów przemysłowych,
- produkowanie dobrego materiału sadzeniowego, który sprosta trudnym warunkom siedliskowym i silnym skażeniom,
- objęcie planami urządzania lasu wszystkich lasów,
- prowadzenia w lasach o określonych funkcjach społecznych, specjalistycznego zagospodarowania, warunkującego zachowanie właściwego ich stanu, łagodzącego występujące konflikty z pozostałymi funkcjami lasów,
- realizacja programów rolnośrodowiskowych,
- wykonywanie pasów przeciwwietrznych.

FINANSOWANIE OCHRONY ŚRODOWISKA. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU W ASPEKCIE MOŻLIWOŚCI FINANSOWYCH POWIATU

Powiat Strzelce Opolskie obejmuje siedem gmin, zatem oprócz budżetu Powiatu i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW) środki wydatkowane na działania proekologiczne pochodzą z poszczególnych budżetów gminnych oraz odpowiednio Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW), ponadto wsparcia udziela również fundusz wojewódzki i narodowy.

Z analizy lat 2000÷2003 wynika, że całkowity budżet Powiatu wynosi przeciętnie ok. 39 mln zł, przy czym wysokość środków przeznaczanych na cele bezpośrednio lub pośrednio związane z ochroną środowiska kształtuje się na poziomie od 0,05% do 2,83% w analizowanym okresie.

Dochody PFOŚiGW mają charakter funduszy celowych w budżecie Powiatu. Gromadzone są one na wyodrębnionym rachunku bankowym starostwa, a zasilane są przez:

- 10% wpływów z opłat za składowanie odpadów i kar związanych z niewłaściwym ich składowaniem
- 10% wpływów z pozostałych opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych, ponadto wpływy z kar za naruszenie warunków korzystania ze środowiska
- wpływy z przedsięwzięć organizowanych na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej

- dobrowolne wpłaty, zapisy i darowizny osób fizycznych i prawnych, zakładów pracy, a także świadczenia rzeczowe i środki pochodzące z fundacji

Sposób wydatkowania środków z PFOŚiGW określa ustawa Prawo Ochrony Środowiska, która zezwala na wykorzystanie tych środków jedynie w celu wspomaganie działalności GFOŚiGW, ponadto na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną powierzchni ziemi oraz na inne zadania ustalone przez Radę Powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska. Sposób i zasady wydatkowania tych środków ustalane są indywidualnie przez Zarząd Powiatu

W rozdziale 4 Programu przedstawiona została charakterystyka zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji samorządowych w dziedzinie ochrony środowiska.

W rozdziale 4 Programu omówiono **zadania własne Powiatu** (wybrane z rozdz. 3 Programu, jako finansowane w całości lub częściowo z budżetu Powiatu lub z PFOŚiGW), wraz z terminem realizacji, analizą kosztów i źródeł finansowania. Są wśród nich zarówno działania bezinwestycyjne, jak i wymagające nakładów przewyższających możliwości finansowe Powiatu. Dzięki umiejętnej polityce władz powiatowych i gminnych, właściwym działaniom dyplomatycznym, a czasem wywieraniu różnorodnych nacisków można osiągnąć szereg efektów korzystnych dla stanu środowiska w Powiecie, przy praktycznym braku nakładów z budżetów powiatowych i gminnych.

Niezwykle ważną strukturą, mającą olbrzymi wpływ na postawy i zachowania jednostek i grup społecznych w Polsce mają legalne grupy wyznaniowe, w tym najsilniejszą pozycję ma Kościół Katolicki. Kościół może w sposób niezwykle efektywny, już na szczeblu parafii, wpływać na społeczeństwo. Należy zatem, ze względu na szerokie i wielopokoleniowe oddziaływanie, nawiązać szeroką współpracę z Kościołem w zakresie kształtowania prośrodowiskowych postaw mieszkańców Powiatu. Dzięki dobrym stosunkom władz powiatowych i gminnych z władzami kościelnymi, można osiągnąć ogromne efekty edukacyjne, zaś proponowane działania zgodne są z nauką społeczną każdego z Kościołów.

Do powiatowych zadań inwestycyjnych należy zaliczyć szereg działań modernizacyjnych i przedsięwzięć proekologicznych dotyczących obiektów podlegających Starostwu Powiatowemu (obiekty administracji powiatowej, służby zdrowia i opieki społecznej, placówki oświatowe), a także wspieranie GFOŚiGW w gminnych zadaniach inwestycyjnych.

Do powiatowych zadań nieinwestycyjnych należy zaliczyć:

- wydawanie decyzji administracyjnych,
- działania propagandowo – edukacyjne,

- działania informacyjne,
- działania kontrolne,
- monitoring środowiska (w ograniczonym zakresie),
- opracowanie programów, zestawień, inwentaryzacji, baz danych itp.

Łączny koszt wykonania przedstawionych w zestawieniu zadań wynosi dla pozostałego 3-letniego okresu 2004÷2006: **1617 tys. zł.**

Dodatkowo niezbędnym będzie uzyskanie od **50 tys. zł do 125 tys. zł** rocznie na cele zalesiania z Funduszu Leśnego Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

Z przeprowadzonej analizy budżetowej lat 2000÷2003 wynika, że na cele ochrony środowiska przeznaczane są średnio nakłady finansowe w wysokości: **550 tys. zł** rocznie, w tym:

376 tys. zł rocznie z budżetu Powiatu (średnio 0,96% budżetu),

174 tys. zł rocznie z PFOŚiGW.

oraz dodatkowo:

200 tys. zł rocznie - wydatki na czyszczenie kanalizacji deszczowych, umacnianie skarp i rowów, odwodnienia dróg w ramach utrzymania dróg powiatowych.

Środki jakie mogą być przeznaczone przez Powiat Strzelecki na realizację zadań związanych z ochroną środowiska w pozostałym 3-letnim okresie funkcjonowania Programu Ochrony Środowiska - w latach 2004÷2006 - obliczone w oparciu o ich średnie wartości wynoszą (łącznie z zadaniem stałym utrzymania dróg): **3 x (550 + 200) tys. zł = 2250 tys. zł.**

Powiat jest w stanie zrealizować przedstawione w zestawieniu zadania krótkoterminowe wykorzystując środki PWOŚiGW oraz przeznaczając do 1% budżetu na cele ochrony środowiska.

Zestawienie tabelaryczne nie obejmuje jednak ewentualnego dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych realizowanych przez indywidualnych mieszkańców, dofinansowania zadań GFOŚiGW oraz niespodziewanych wydatków na cele ochrony środowiska (np. ustawowe zadania rekultywacji zanieczyszczonej gleby lub ziemi przewyższające przyjęty fundusz w wysokości 10 tys. zł. rocznie).

Skuteczna polityka Powiatu oraz odpowiednie działania dyplomatyczne pozwolą na uzyskanie szeregu dodatkowych proekologicznych dotacji i kredytów z odnośnych funduszy, instytucji i programów pomocowych. Zatem, w ocenie autorów opracowania, możliwa jest pełna realizacja przedstawionego programu na lata 2003÷2006, a nawet wspieranie dodatkowych inwestycji proekologicznych, przede wszystkim realizowanych z funduszy gminnych.